

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/25/2015
Identifikačné číslo spisu:	7112010216
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7112010216.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Petra Szaba, na neverejnom zasadnutí konanom 28. marca 2018 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému Q. C., pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4, § 122 ods. 10 Tr. zák., o dovolaní obvineného podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Miloša Kaščáka proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 14. mája 2014, sp. zn. 4 To 16/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Q. C. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom zo 4. novembra 2013, sp. zn. 5 T 19/2012, uznal obvineného za vinného z pokračovacieho zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 122 ods. 10, § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., na skutkovom základe, že

1.) - ako konateľ obchodnej spoločnosti C. K., s.r.o. E. v období od 03.05.2005 do 26.08.2005 dodal odberateľovi - E. P., ul. R. č. XX, E., IČO: XXXXXXXX, SZČO, motorovú naftu v celkovom objeme 687.530 litrov, pričom vo svojej účtovnej evidencii, v rozpore so skutočnosťou deklaroval, že odpredanú naftu zakúpil od obch. spol. Z., s.r.o. Q., legálny pôvod a spôsob nadobudnutia nafty od platiteľa dane nepreukázal a správcovi dane nepodal daňové priznania ku spotrebnej dani z minerálneho oleja, čím tak na úkor štátneho rozpočtu SR v zastúpení Colného úradu Košice, v rozpore s § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 98/2004 o spotrebnej dani z minerálneho oleja, skrátil spotrebnú daň z minerálneho oleja za účtovné obdobie máj - august 2005 vo výške 9.969.765,- Sk (330.935,57,- €),

2.) - ako konateľ obchodnej spoločnosti C. K., s.r.o. E., v priebehu roku 2005 na doposiaľ nezistenom mieste a nezisteným spôsobom zabezpečil celkovo 37 nepravdivých vstupných účtovných dokladov, ktorými v rozpore so skutočnosťou deklaroval nákup motorovej nafty od dodávateľa obch. spol. Z., s.r.o. Q., pričom tieto, v úmysle znížiť daňový základ a vlastnú daňovú povinnosť, neoprávnene zahrnul

do účtovnej evidencie obch. spol. C. K., s.r.o. E., a na ich podklade podal na Daňovom úrade Košice I, V.,

2a) - dňa 28.06.2005 daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za účtovné obdobie mesiaca máj 2005, v ktorom si neoprávnene uplatnil nárok na odpočet dane vo výške 672.708,30,- Sk (22.329,82,- €) zo 6 účtovných dokladov - faktúr:

fa. č. 0075/05 z 02.05.2005; fa. č. 0084/05 z 10.05.2005; fa. č. 0090/05 z 15.05.2005; fa. č. 0094/05 z 19.05.2005; fa. č. 0098/05 z 24.05.2005; fa. č. 0103/05 z 30.05.2005,

2b) - dňa 27.07.2005 daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za účtovné obdobie mesiaca jún 2005, v ktorom si neoprávnene uplatnil nárok na odpočet dane vo výške 1.121.415,40,- Sk (37.224,17,- €) z 11 účtovných dokladov - faktúr:

fa. č. 0107/05 z 06.06.2005; fa. č. 0111/05 z 09.06.2005; fa. č. 0112/05 z 10.06.2005; fa. č. 0117/05 zo 14.06.2005; fa. č. 019/05 z 15.06.2005; fa. č. 0128/05 z 21.06.2005; fa. č. 0129/05 z 22.06.2005; fa. č. 0130/05 z 23.06.2005; fa. č. 0132/05 z 24.06.2005; fa. č. 0137/05 z 29.06.2005; fa. č. 0139/05 z 30.06.2005,

2c) - dňa 24.08.2005 daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za účtovné obdobie mesiaca júl 2005, v ktorom si neoprávnene uplatnil nárok na odpočet dane vo výške 1.172.849,20,- Sk (38.931,46,- €) z 11 účtovných dokladov - faktúr:

fa. č. 0144/05 z 04.07.2005; fa. č. 0147/05 z 07.07.2005; fa. č. 0148/05 z 11.07.2005; fa. č. 0151/05 z 13.07.2005; fa. č. 0152/05 z 13.07.2005; fa. č. 0157/05 zo 17.07.2005; fa. č. 0158/05 z 18.07.2005; fa. č. 0164/05 z 24.07.2005; fa. č. 0166/05 z 25.07.2005; fa. č. 0167/05 z 27.07.2005; fa. č. 0169/05 z 28.07.2005;

2d) - dňa 27.09.2005 daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za účtovné obdobie mesiaca august 2005, v ktorom si neoprávnene uplatnil nárok na odpočet dane vo výške 946.816,80,- Sk (31.428,56,- €) z 9 účtovných dokladov - faktúr:

fa. č. 0172/05 z 01.08.2005; fa. č. 0177/05 z 05.08.2005; fa. č. 0182/05 z 10.08.2005; fa. č. 0185/05 z 11.08.2005; fa. č. 0187/05 z 12.08.2005; fa. č. 0188/05 z 15.08.2005; fa. č. 0195/05 z 19.08.2005; fa. č. 0197/05 z 22.08.2005; 0203/05 z 26.08.2005,

čím tak v zdaňovacích obdobiach máj, jún, júl a august roku 2005, na úkor štátneho rozpočtu SR v zastúpení Daňového úradu Košice I, neoprávnene uplatnil nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty na vstupe, v rozpore s § 49 ods. 1, ods. 2, v nadväznosti na § 51 ods. 1 zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty, vo výške 2.019.534,- Sk (67.036,25,- €),

2e) - dňa 22.03.2006 daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb za účtovné obdobie roku 2005, v ktorom si neoprávnene zaúčtoval do položky nákladov fiktívne výdavky z 37 účtovných dokladov - faktúr:

fa. č. 0075/05 z 02.05.2005; fa. č. 0084/05 z 10.05.2005; fa. č. 0090/05 z 15.05.2005; fa. č. 0094/05 z 19.05.2005; fa. č. 0098/05 z 24.05.2005; fa. č. 0103/05 z 30.05.2005,

fa. č. 0107/05 z 06.06.2005; fa. č. 0111/05 z 09.06.2005; fa. č. 0112/05 z 10.06.2005; fa. č. 0117/05 zo 14.06.2005; fa. č. 019/05 z 15.06.2005; fa. č. 0128/05 z 21.06.2005; fa. č. 0129/05 z 22.06.2005; fa. č. 0130/05 z 23.06.2005; fa. č. 0132/05 z 24.06.2005; fa. č. 0137/05 z 29.06.2005; fa. č. 0139/05 z 30.06.2005,

fa. č. 0144/05 z 04.07.2005; fa. č. 0147/05 z 07.07.2005; fa. č. 0148/05 z 11.07.2005; fa. č. 0151/05 z

13.07.2005; fa. č. 0152/05 z 13.07.2005; fa. č. 0157/05 zo 17.07.2005; fa. č. 0158/05 z 18.07.2005; fa. č. 0164/05 z 24.07.2005; fa. č. 0166/05 z 25.07.2005; fa. č. 0167/05 z 27.07.2005; fa. č. 0169/05 z 28.07.2005;

fa. č. 0172/05 z 01.08.2005; fa. č. 0177/05 z 05.08.2005; fa. č. 0182/05 z 10.08.2005; fa. č. 0185/05 z 11.08.2005; fa. č. 0187/05 z 12.08.2005; fa. č. 0188/05 z 15.08.2005; fa. č. 0195/05 z 19.08.2005; fa. č. 0197/05 z 22.08.2005; 0203/05 z 26.08.2005,

čím tak za zdaňovacie obdobie roku 2005, v rozpore s § 19, § 21 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov právnických osôb, neoprávnene znížil základ dane o sumu 20.598.892,- Sk (683.757,41,- €) a na úkor štátneho rozpočtu SR v zastúpení Daňového úradu Košice I, tak skrátil daň z príjmov právnických osôb vo výške 2.019.534,- Sk (67.036,25,- €),

- pričom tak konaním uvedeným v skutkoch 1) až 2e) celkovo skrátil daň vo výške 14.008.833,- Sk (465.008,06,- €).

Za to súd obvinenému uložil podľa § 276 ods. 4, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov nepodmienečne a podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho pre výkon trestu zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Na podklade odvolania obvineného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 14. mája 2014, sp. zn. 4 To 16/2014, podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného ako nedôvodné.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., teda že rozhodnutia oboch súdov sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. V bližšom odôvodnení dovolania uviedol, že závery, ku ktorým dospeli súdy oboch stupňov, sú nesprávne. Pokračovací trestný čin je charakterizovaný štyrmi znakmi, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Týmito znakmi sú rovnaká skutková podstata trestného činu, rovnaký alebo podobný spôsob jeho vykonania, objektívna súvislosť - časová, miestna, v predmete útoku a spôsobe spáchania činu, pričom rozhodujúca je časová súvislosť. Trvanie časovej súvislosti nie je možné zákonom ani výkladom teórie, prípadne súdnej praxe, obmedziť. Podľa dovolateľa v žiadnom prípade nemôže byť časový rozsah medzi jednotlivými čiastkovými útokmi tak veľký, aby vylučoval konanie na základe jednotiacieho zámeru páchatel'a. Posledným znakom je subjektívna súvislosť - spoločný, jednotiaci zámer páchatel'a, ktorý spočíva v postupnom uskutočňovaní rovnakého zámeru vyplývajúceho z vopred pripraveného plánu a realizovaného samostatnými trestnými činmi. Jednotiaci zámer páchatel'a - úmysel páchať ďalšie čiastkové útoky musí byť u páchatel'a prítomný už pri prvom čiastkovom útoku. Pri pokračovaní v trestnom čine sa totiž jedná o jeden skutok a tento musí byť pokrytý jedinou vôľou. Od pokračovacieho trestného činu je pritom potrebné odlíšiť jeho opakovanie, pri ktorom konanie páchatel'a nie je spojené jednotiacim zámerom, neexistuje tu objektívna súvislosť, prípadne chýbajú iné podmienky pokračovania v trestnom čine. Objektívna súvislosť je v ustanovení § 122 ods. 10 Tr. zák. vyjadrená ako kumulatívna a vzťahuje sa na čas, spôsob a predmet jednotlivých skutkov, pričom ak jeden z týchto bodov absentuje, nemôže ísť o pokračovací trestný čin, ale o jeho opakovanie. Pokiaľ ide o jednotiaci zámer, tento musí byť prítomný už pri prvom skutku, keďže páchatel' už od začiatku svojho konania zamýšľa aspoň v hrubých rysoch i ďalšie útoky, ktoré sa po objektívnej stránke javia ako postupné realizovanie tohto jediného zámeru. Skutok 1/ spočíva v predaji nafty, nepreukázaní legálneho pôvodu a spôsobu jej nadobudnutia a nepodaní daňového priznania ku spotrebnej dani z minerálneho oleja. Skutok 2/ spočíva v zabezpečení 37 nepravdivých vstupných účtovných dokladov zahrnutých do účtovnej evidencie, na podklade ktorých bolo podané pod skutkami 2a/ až 2d/ daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za obdobie máj až august 2005. Skutok 2e/ sa stal v roku 2006, kedy obvinený podal daňové priznanie k dani z príjmov, v ktorom si neoprávnene zaúčtoval fiktívne výdavky z 37 účtovných dokladov. Týchto 37 faktúr je obsiahnutých už v skutku 2/. Súdy nižších stupňov sa podľa dovolateľa vo svojich rozhodnutiach riadne nevysporiadali s uvedenými podmienkami a trestný čin posúdili ako pokračovací, čím došlo k nesprávnomu právnomu posúdeniu skutkov. Na podklade vykonaného dokazovania

nemožno ustáliť jednotiaci zámer obvineného (a to aj s ohľadom na veľký časový rozsah medzi jednotlivými čiastkovými útokmi), v konaní teda absentuje subjektívna súvislosť, a nie je riadne preukázaná ani objektívna súvislosť a kumulatívne naplnenie jej podmienok. Ustanovenie § 122 ods. 10 Tr. zák. teda bolo nesprávne aplikované a takéto porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného, keďže tento bol potrestaný v rámci značne prísnejšej trestnej sadzby. Rovnako došlo k porušeniu § 2 ods. 1 Tr. zák. nesprávnou aplikáciou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. namiesto Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Vzhľadom na uvedené dovolateľ navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v citovaných ustanoveniach v neprospech obvineného a aby zrušil rozhodnutia súdov nižšieho stupňa a veci vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Dovolanie obvineného bolo doplnené podaním doručeným najvyššiemu súdu 22. júla 2015. Obvinený prostredníctvom obhajkyne JUDr. Marty Šuvadovej, ktorej v priebehu dovolacieho konania udelil plnú moc na svoje zastupovanie (pri paralelnom zastupovaní pôvodným advokátom), doplnil dovolanie o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., teda že mu bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo mu bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Zároveň rozšíril svoju argumentáciu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá spočívala v tom, že v prejednávanej veci ide o tri samostatné skutky jednej skutkovej podstaty, keďže každý zo skutkov predpokladá porušenie iných predpisov daňového práva. Za pravdu obvinenému podľa jeho názoru dávajú aj novely Trestného zákona, ktoré pre uplatnenie nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty zaviedli novú skutkovú podstatu - daňový podvod. Navyše chýba subjektívna súvislosť spočívajúca v realizácii rovnakého zámeru, keďže obvinený žiaden plán vopred pripravený nemal. Obvinený v tejto súvislosti spochybnil aj subjektívnu stránku trestného činu, teda jeho úmysel vo vzťahu ku konaniu, ktoré sa mu kladie za vinu, hodnovernosť výpovede svedka T., i existenciu jeho trestnej zodpovednosti ako takej. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. podľa neho tkvel v opomenutí aplikácie § 2 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje a trest ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, pričom ak nadobudli účinnosť viaceré zákony, treba použiť ten, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Podaním doručeným najvyššiemu súdu 20. októbra 2015 obvinený prostredníctvom obhajkyne opätovne doplnil svoje dovolanie. Zotrvával na svojej doterajšej argumentácii a dodal, že vo veci nebol aplikovaný princíp ultima ratio uprednostňujúci zodpovednosť podľa noriem netrestnoprávnej povahy pred postihom páchatel'a podľa noriem trestného práva. Uzavrel, že pochybnosti daňových orgánov a nenaplnenie jednotlivých daňových predpisov týkajúcich sa uznateľnosti výdavkov nemôžu byť automaticky subsumované pod trestnosť konania daňovníka.

Dovolanie a jeho doplnenia boli v zmysle § 376 Tr. por. zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I podal k dovolaniu vyjadrenie, v ktorom poukázal na nedostatočnú argumentáciu dovolateľ'a vo vzťahu ku konkretizácii dôvodu, pre ktorý podmienky pokračovacieho trestného činu neboli naplnené, a vyslovil názor, že v konaní bolo jednoznačne preukázané pokračovanie v páchaní toho istého trestného činu, keďže vo všetkých čiastkových útokoch išlo o konanie vo forme skrátenia dane. Navyše všetky skutky týkajúce sa skrátenia dane z pridanej hodnoty sú spojené bližšou časovou súvislosťou z dôvodu, že obvinený ako mesačný platca dane z pridanej hodnoty podával daňové priznania každý mesiac, zatiaľ čo skutok 2e/ mohol byť dokonaný až v marci 2006, pretože išlo o termín podávania daňového priznania k dani z príjmu. Z uvedeného podľa prokurátora vyplýva, že jednotlivé čiastkové útoky spája jednotiaci zámer páchatel'a, pretože tento v čase, kedy najskôr mohlo dôjsť ku spáchaniu trestného činu, ho podaním daňového priznania k dani z príjmu dokončil. Poukázal na to, že Trestný zákon nestanovuje časový rozdiel medzi čiastkovými útokmi, tento je preto treba skúmať vzhľadom na konkrétny prípad. V predmetnej veci všetky skutky spája časová súvislosť spočívajúca v čase podávania daňového priznania a časový rozsah medzi útokmi je s ohľadom na druh trestnej činnosti znížený na minimum. Všetky čiastkové útoky jednoznačne spája spôsob ich spáchania a predmet útoku. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

K dovolaniu obvineného a jeho doplneniam sa vyjadril i poškodený Daňový úrad Košice, ktorý v zastúpení jeho riaditeľom uviedol, že sa pripája k vyjadreniu prokurátora a k námietkam správnosti kvalifikácie skutku sa osobitne vyjadrovať nebude. Zdôraznil, že dosiaľ nedošlo k uhradeniu dorubenia dane zo strany daňového subjektu, a poukázal na význam znaleckého posudku P. a výpovede iných svedkov. Uzavrel, že v konaní bolo dostatočne preukázané naplnenie objektívnej stránky trestného činu obvineným, a navrhol potvrdiť rozhodnutia súdov nižšieho stupňa.

Vyjadrenia prokurátora a poškodeného boli doručené obvinenému a jeho obhajcom (I. ÚS 355/2015).

K vyjadreniu prokurátora obvinený urobil podanie doručené okresnému súdu 12. októbra 2017, v ktorom spochybnil jeho argumentáciu. Uviedol, že posledný skutok vo forme podania daňového priznania k dani z pridanej hodnoty sa stal dňa 27. septembra 2005 a daňové priznanie k dani z príjmu bolo podané až dňa 22. marca 2006, vzhľadom k čomu nemožno pod časový rozsah cca rok a pol subsumovať jednotliví zámer páchatel'a. Ak by sa aj pripustilo, že Trestný zákon nestanovuje časový rozdiel medzi jednotlivými čiastkovými útokmi, je v rozpore s platnou právnou úpravou, aby sa pripustil výklad v neprospech obvineného. Uzavrel, že v jeho prípade boli uplatnené dovolacie dôvody preukázané, a žiadal, aby jeho dovolaciemu návrhu súd vyhovel.

K vyjadreniu poškodeného obvinený podal stanovisko (doručené najvyššiemu súdu 20. novembra 2017), v ktorom zotrval na uplatnených dovolacích dôvodoch a dovolacom návrhu, pričom zopakoval svoju argumentáciu z dovolania a jeho doplnení najmä vo vzťahu k samostatnosti skutkov, absentujúcemu jednotliviacemu zámeru páchatel'a a subjektívnej stránke trestnej činnosti a neaplikácii zásady in dubio pro reo.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h), § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a), b), d), e), ani f) Tr. por.

Najvyšší súd v prvom rade opakuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejavy stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku a použitie iného hmotnoprávného ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a contrario § 371 ods. 5 Tr. por.). O nesprávnu právnú aplikáciu ide najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom takáto nesprávna subsumpcia bola v neprospech obvineného. V tejto súvislosti však treba podotknúť, že dovolací súd pri preskúmaní uvedeného dovolacieho dôvodu nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, čo je explicitne vyjadrené i v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por.

Po preskúmaní veci z hľadiska uvedeného dovolacieho dôvodu dovolací súd nezistil také pochybenia, ktoré by znamenali jeho naplnenie.

Predmetom tohto dovolacieho konania je posúdenie otázky, či jednotlivé čiastkové útoky tak, ako sú vymedzené v skutkovej vete, tvoria pokračovací trestný čin, a ak áno, či sa naň vzťahuje Trestný zákon č. 140/1961 Zb. alebo Trestný zákon č. 300/2005 Z. z.

Trestného činu skrátenia dane a poistného sa podľa § 276 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. (ďalej len „Tr. zák.“) dopustí ten, kto v malom rozsahu skráti daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie.

Podľa § 122 ods. 9 Tr. zák. trestný čin je spáchaný opakovane, ak páchatel' postupne spáchal viac rovnakých trestných činov opakovanými samostatnými činmi, medzi ktorými nie je žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť, pričom trestnosť každého z nich sa posudzuje samostatne.

Podľa § 122 ods. 10 Tr. zák. za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Zákonná definícia pokračovacieho trestného činu v zmysle citovaného ustanovenia je tvorená základnými prvkami (znakmi), ktoré musia byť splnené kumulatívne. Ide o tieto znaky:

- čiastkové útoky naplňajú tú istú skutkovú podstatu,
- spája ich súvislosť v čase, spôsobe páchania a v predmete útoku (objektívna súvislosť),
- ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a.

V prejednávanej veci ide o čiastkové útoky jedného páchatel'a (konateľ'a jedinej spoločnosti), ktorý rôznymi formami konania naplnil rovnakú skutkovú podstatu toho istého trestného činu (skrátenie dane a poistného). Pokiaľ ide o objektívnu súvislosť, z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že k jednotlivým útokom došlo v rôznych mesiacoch v roku 2005 s výnimkou posledného, ktorý bol podaním daňového priznania k dani z príjmov právnických osôb za rok 2005 dokonaný v marci 2006. Medzi všetkými čiastkovými útokmi ide o časový odstup niekoľko mesiacov, ktorý bol objektívne zapríčinený zákonom stanovenými termínmi pre podanie daňových priznaní k jednotlivým druhom daní. Pri zohľadnení špecifik prípadu teda možno hovoriť o časovej súvislosti jednotlivých útokov, ktoré na seba nadväzujú. Pokiaľ ide o spôsob páchania, skutková podstata trestného činu skrátenia dane a poistného uvedená v Trestnom zákone nevymedzuje presne spôsoby konania páchatel'a (objektívnu stránku), len následok vo forme skrátenia dane, t. j. formy konania páchatel'a pre naplnenie tejto skutkovej podstaty môžu byť rôzne. Judikatúrou sa sformoval názor, že pri pokračovacích trestných činoch nemusí ísť o úplne totožné spôsoby spáchania jednotlivých útokov, ale postačí, ak sú podobné, pričom splnenie tejto podmienky je nutné vykladať v súvislosti s obsahom spoločného zámeru páchatel'a (R 29/1977). Pre naplnenie znakov pokračovacieho trestného činu sa teda nevyžaduje, aby jednotlivé útoky boli vykonané rovnako, šablónovito. To platí aj o predmete útoku, u ktorého postačí, ak je druhovo rovnaký. V prejednávanej veci boli predmetom útoku rôzne druhy daní, konkrétne daň z minerálneho oleja, daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov, ktoré mali byť skrátené, išlo teda o druhovo rovnaký predmet útoku označený v skutkovej podstate trestného činu ako „daň“. Pokiaľ ide o subjektívnu súvislosť, zákonodarca do tejto kategórie radí najmä jednotiaci zámer páchatel'a, ktorý je postupne uskutočňovaný páchatel'om (páchatel' už od počiatku aspoň v najhrubších rysoch zamýšľa i ďalšie útoky) a musí existovať už pri prvom čiastkovom útoky (R 3/1972). Jednotiaci zámer páchatel'a je v tomto prípade daný nielen súvislosťou jeho trestnej činnosti v čase, spôsobe páchania a predmete útoku, ale aj s poukazom na skutočnosť, že pokračovací trestný čin bol spáchaný v rámci podnikateľskej činnosti jednej spoločnosti, všetky čiastkové útoky súviseli s nákupom a predajom motorovej nafty, pričom nákup nafty bol pri všetkých útokoch jednotne deklarovaný ako nákup od spoločnosti Z., s.r.o. Jednotiaci zámer páchatel'a znížiť daňovú povinnosť spoločnosti, v ktorej bol jediným konateľom, a to

skrátением viacerých druhov daní, je teda daný aj uvedenými skutočnosťami. Navyše treba podotknúť, že čiastkový útok označený v skutkovej vete číslom 2/ zahŕňajúci konanie rozčlenené pod body a) až e), kde predmetom útoku boli daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov, spája i 37 nepravdivých vstupných účtovných dokladov (faktúr), ktoré tvorili podklad pre podanie daňových priznaní k uvedeným druhom daní.

Vzhľadom na uvedené je možné uzavrieť, že na rozdiel od páchania trestného činu opakovane, kedy medzi jednotlivými činmi nie je žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť (teda postačí, ak nie sú dané žiadne znaky jednej z nich), v prejednávanej veci jednotlivé čiastkové útoky tvoria pokračovací trestný čin spojený objektívnou i subjektívnou súvislosťou, preto zo strany súdov nižšieho stupňa nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

Na margo dovolacích námietok najvyšší súd podotýka, že výklad pojmu pokračovací trestný čin prezentovaný obvineným by mohol viesť k prílišnému formalizmu pri posudzovaní splnenia podmienok § 122 ods. 10 Tr. zák. Jednotlivé znaky pokračovacej trestnej činnosti, nielen vo vzťahu k prejednávanej veci, je vo všeobecnosti nutné hodnotiť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu a v širších súvislostiach, nielen z pohľadu uniformity konania páchatelia či predmetu útoku. Takémuto výkladu napokon zodpovedá i samotné zákonné znenie, ktoré používa pojem „súvislosť“, nie „totožnosť“ či iný obdobný pojem pri definovaní pokračovacej trestnej činnosti.

Najvyššiemu súdu nedá nepoznamenať, že pokračovací trestný čin je inštitút zavedený v prospech páchatelia, ktorý umožňuje posúdiť samostatné útoky ako jediný trestný čin, čo sa spravidla odráža na trestnej sadzbe pri ukladaní trestu a v tomto zmysle i na postavení obvineného.

Pokiaľ ide o argumentáciu dovolateľa vo vzťahu k zavedeniu nového ustanovenia § 277a Tr. zák., teda trestného činu daňového podvodu, treba podotknúť, že tento trestný čin bol zavedený až od 1. októbra 2012, pričom ku skutku v predmetnej veci došlo v roku 2005 - 2006. Nie je teda možné zohľadniť túto zmenu zákona, keďže by tým došlo k porušeniu zásady zákazu retroaktivity.

Dovolací súd sa vzhľadom na uvedené stotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu a rovnako má za to, že v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné znaky pre kvalifikovanie trestného činu ako pokračovacieho v zmysle § 122 ods. 10 Tr. zák. Čo sa týka skúmania otázky, či sa na tento (jediný) trestný čin vzťahuje Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. alebo č. 140/1961 Zb., táto bola vyriešená už judikatúrou, na ktorú najvyšší súd poukazuje a opakuje, že trestné činy trvacie, trestné činy pokračovacie a trestné činy hromadné sa posudzujú ako činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania uskutočnila za účinnosti nového zákona a pokiaľ by toto konanie bolo trestným činom aj podľa skoršieho zákona (R 5/2012). Vzhľadom k tomu, že posledný čiastkový útok časovo spadá do obdobia novej právnej úpravy a trestný čin skrátenia dane a poistného bol trestný aj za predchádzajúcej právnej úpravy, je možné tento záver aplikovať aj v prejednávanej veci. Obdobne možno poukázať aj na rozsudok najvyššieho súdu z 10. júna 2002, sp. zn. 7 Tz 3/02, podľa ktorého jednotu trestného skutku, ktorý zakladá pokračovací trestný čin, nie je možné narušiť jeho rozdelením podľa možného právneho posúdenia v zmysle postupne účinných noviel Trestného zákona. Rovnako za čas spáchania pokračovacieho trestného činu, ktorý tvorí jediný skutok, sa považuje čas ukončenia trestného činu, to znamená okamih, kedy bol ukončený posledný útok a posudzuje sa podľa súhrnu právnych noriem účinných v tomto čase. Podľa tohto súhrnu právnych noriem sa však posudzujú aj všetky predchádzajúce útoky, pokiaľ boli trestné podľa predchádzajúceho súhrnu právnych noriem, i keď by tieto boli pre páchatelia priaznivejšie.

Vo vzťahu k namietanému princípu ultima ratio a zásady in dubio pro reo dovolací súd podotýka, že princíp ultima ratio možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch (R 96/2014), a zásada in dubio pro reo súvisí s otázkou skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, ktorých preskúmavanie je v dovolacom konaní neprípustné.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda nebol naplnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

V prejednávanej veci súdy nižšieho stupňa správne posúdili trestný čin ako pokračovací, ktorý bol dokonaný za účinnosti nového Trestného zákona. Zároveň obvinenému správne ukladali trest pri aplikácii § 276 ods. 4, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) nového Tr. zák., vychádzajúc z trestnej sadzby sedem až dvanásť rokov, ktorej horná hranica pri zohľadnení jednej poľahčujúcej okolnosti bola znížená o jednu tretinu a trest bol uložený na dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere sedem rokov ako trest nepodmienečný, so zaradením na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. Obvinenému bol uložený druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin pripúšťal a bol uložený v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, preto ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. nebol naplnený.

Na základe vyjadreného najvyšší súd dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto ho podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.